

14

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ

ПРАВО

УКРАЇНИ

Київ – 2003

5

УКЛАДАЧІ:

А.С. Довгерт, д.ю.н., професор, завідувач кафедри міжнародного приватного та митного права Інституту міжнародних відносин, член-кореспондент Академії правових наук України.

Д.В. Задихайло, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри правових основ підприємництва та фінансового права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого.

В.І. Кисіль, к.ю.н., доцент кафедри міжнародного приватного та митного права Інституту міжнародних відносин.

В.М. Коссак, д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

В.М. Сущенко, к.ю.н., доцент, декан факультету правничих наук Національного університету "Києво-Могилянська Академія".

Програму затверджено Науково-методичним центром вищої освіти Міністерства освіти і науки України (лист № 14/182-600 від 24.03.2003р.) для друку та розповсюдження у вищих навчальних закладах для підготовки фахівців з вищою юридичною освітою в Україні.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Тема 1. Предмет і система підприємницького права

Предмет та метод підприємницького права. Місце підприємницького права серед інших галузей права. Право на підприємницьку діяльність. Види підприємницької діяльності. Підприємницькі правовідносини, їх структура. Приватно-правові та публічно-правові відносини в сфері підприємництва. Завдання і система курсу підприємницького права як навчальної дисципліни.

Тема 2. Джерела правового регулювання підприємництва

Поняття та види джерел правового регулювання підприємницької діяльності. Характеристика законодавства, яке регулює підприємницьку діяльність. Місце і роль судової практики в удосконаленні регулювання підприємницьких відносин.

Роль міжнародних договорів України в регулюванні підприємницьких відносин. Проблеми кодифікації підприємницького права.

Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності

Поняття суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємницької діяльності. Право-, дієздатність суб'єктів підприємництва. Порядок створення суб'єктів підприємницької діяльності. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Припинення суб'єктів підприємницької діяльності (правові особливості реорганізації та ліквідації окремих організаційно-правових форм суб'єктів підприємницької діяльності).

Тема 4. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємницької діяльності

Поняття організаційно-правової форми суб'єкта підприємницької діяльності. Господарські товариства. Права та обов'язки засновників (учасників) господарських товариств. Акціонерне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Правовий статус об'єднань

суб'єктів підприємництва. Інші організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва. Створення та діяльність дочірніх підприємств, представництв та філій.

Тема 5. Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності

Поняття та склад майна суб'єктів підприємницької діяльності. Джерела формування статутного фонду суб'єктів підприємницької діяльності. Основні та обігові фонди. Повноваження суб'єктів підприємництва щодо свого майна. Правовий режим майна державних і комунальних підприємств. Нематеріальні активи. Спеціальні фонди і резерви.

Тема 6. Система публічно-правового регулювання підприємницької діяльності

Держава і підприємництво. Органи, які уповноважені здійснювати публічне регулювання підприємницької діяльності та їх класифікація. Принципи державного регулювання підприємництва. Встановлення державою монополії на визначені види підприємницької діяльності. Державні програми і концепції регулювання економіки. Стимулювання розвитку підприємництва. Державна підтримка та стимулювання розвитку підприємництва.

Тема 7. Ліцензування і патентування підприємницької діяльності

Поняття і види ліцензії. Процедура ліцензування.

Поняття і значення патенту в підприємстві. Порядок одержання патенту.

Тема 8. Стандартизація і сертифікація в підприємстві

Види стандартів та їх значення в забезпеченні якості продукції. Органи державної стандартизації. Нормативні документи із стандартизації. Державні стандарти України. Галузеві стандарти. Стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок. Стандарти підприємств. Технічні умови.

Сертифікація продукції. Державна система сертифікації.

Тема 9. Правове регулювання цін та ціноутворення у підприємстві

Політика ціноутворення в умовах ринкової економіки. Поняття та функції ціни. Види цін та порядок їх встановлення. Правові засоби контролю за цінами. Індикативні ціни. Відповідальність за порушення порядку встановлення цін. Відповідальність у сфері ціноутворення.

Тема 10. Правове регулювання біржової діяльності

Поняття та класифікація бірж. Правовий статус біржі. Види біржових угод. Особливості укладення угод на біржі.

Тема 11. Правове регулювання ринку цінних паперів

Поняття та класифікація цінних паперів. Правовий режим цінних паперів. Правовий статус учасників ринку цінних паперів. Правове регулювання окремих угод на ринку цінних паперів.

Тема 12. Правові засади забезпечення економічної конкуренції у підприємстві

Державно-правовий механізм сприяння економічній конкуренції в Україні. Правова кваліфікація економічної конкуренції. Недобросовісна конкуренція та її кваліфікація. Правовий захист підприємницької діяльності від недобросовісної конкуренції.

Монопольне становище суб'єкта підприємництва на ринку та зловживання ним. Правові засоби контролю за монопольним становищем суб'єкта підприємництва.

Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Тема 13. Договори у сфері підприємництва

Поняття підприємницького договору. Види та форма договорів у підприємницькій сфері. Порядок укладення, зміст та функції підприємницького договору. Виконання договорів. Забезпечення виконання підприємницьких договорів. Зміна і розірвання підприємницьких договорів. Форми реалізації принципу свободи договору у підприємницькій діяльності.

Договори на реалізацію продукції (товарів). Договори про виробничу кооперацію. Договори на передачу майна у тимчасове користування. Договори про виконання робіт, договори про надання послуг, договори про передачу результатів інтелектуальної власності. Інші види договорів у підприємницькій діяльності та особливості їх регулювання в різних сферах ринкової економіки.

Тема 14. Розрахунки між суб'єктами підприємництва

Порядок відкриття рахунків в банках в національній та іноземній валюті. Форми розрахунків між суб'єктами підприємницької діяльності. Безготівкові розрахунки та їх види. Готівкові розрахунки. Безспірне списання коштів, що знаходяться на рахунках в банках.

Тема 15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Поняття, види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування експорту та імпорту.

Поняття та зміст зовнішньоекономічного договору (контракту). Реєстрація зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Правила ІНКОТЕРМС.

Тема 16. Правове регулювання інвестиційної діяльності

Поняття інвестиції. Інвестиційна діяльність. Учасники інвестиційної діяльності. Види інвестицій. Форми здійснення інвестицій. Інвестиційні договори. Здійснення вітчизняних інвестицій за межі України.

Особливості здійснення іноземних інвестицій. Іноземні інвестори. Підприємства з іноземними інвестиціями. Реєстрація іноземних інвестицій.

Особливості правового режиму інвестицій на окремих територіях, вільних економічних зонах, технологічних парках. Державно-правові гарантії захисту інвестицій. Заохочення здійснення інвестицій.

Тема 17. Валютне регулювання у підприємстві

Валютні цінності. Національна та іноземна валюта. Поняття резидента і нерезидента. Валютні операції.

Розрахунки в іноземній валюті. Відповідальність суб'єктів підприємництва за порушення валютного законодавства. Розрахунки за зовнішньоекономічними договорами.

Тема 18. Правове регулювання банкрутства суб'єктів підприємництва

Поняття неплатоспроможності та банкрутства. Порядок визнання суб'єкта підприємництва неплатоспроможним і банкрутом. Відновлення платоспроможності боржника. Правові наслідки визнання банкрутом. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Тема 19. Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності

Органи, які здійснюють захист прав суб'єктів підприємництва. Процедура врегулювання господарських спорів. Господарські суди та міжнародні арбітражні суди.

Тема 20. Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності

Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. Функції відповідальності за господарські правопорушення в підприємницькій сфері. Форми та види відповідальності. Особливості цивільно-правової відповідальності в підприємницькій сфері. Відшкодування збитків. Публічно-правова відповідальність суб'єктів підприємництва.

Тема 21. Правові засади підприємництва в зарубіжних країнах

Суб'єкти підприємництва в зарубіжних країнах. Поняття компанії, корпорації та торгового товариства за комерційним правом зарубіжних країн. Види господарських товариств. Правове становище виробничих кооперативів. Суб'єкти господарювання, засновані на державній власності. Господарські об'єднання. Порядок створення і реєстрації суб'єктів підприємництва. Антимонопольне законодавство і недобросовісна конкуренція. Визнання підприємця банкрутом.

Література

1. Аверьянов В. и др. Юридическая памятка участнику внешне-экономической деятельности в Украине. К., 1992.
2. Агарков М.М. Основы банковского права. Курс лекций. Издание 2-е. Учение о ценных бумагах. Научное исследование. Издание 2-е. М., издательство БЕК, 1994.
3. Азимов Ч.Н. Залоговое право. Харьков. 1993.
4. Азімов Ч.Н. Забезпечення виконання зобов'язань. Навч. посібник. Х., Національна юридична академія. 1995.
5. Барац С.М. Курс вексельного права. Спб. 1893.
6. Бебяневич О.А. «Деякі питання правового регулювання проведення торгівлі» // Вісник Вищого арбітражного суду України, 1999. Число 3(7).
7. Богуславский М.М. Международное частное право. М., 1997.
8. Бородін М., Гнатенко А. Цивільно-правові спори про угоди // Право України. 1997. № 5.
9. Вінник О.М. Інвестиційне право. К., Атіка, 2000.
10. Власник і право власності // За ред. Я.Шевченко. К., Наукова думка, 1994.
11. Господарський процесуальний кодекс України: з постійними матеріалами // уклад. В.Е.Бебяневич. К., Юстініан, 2002.
12. Гражданское и торговое право капиталистических государств // Под ред. Е.Васильева. М., Международные отношения, 1993.
13. Гражданско-правовое регулирование банковской деятельности. Учебное пособие. Под ред. Е.А.Суханова. М., ЮрИнформ, 1994.
14. Гридчина М.В. и др. Налоговая система Украины. К., 2001.
15. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. К., 1992.
16. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р.
17. Закон України «Про власність» від 07.02.1991 р.
18. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 03.12.1990 р.
19. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р.
20. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р.
21. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 р.
22. Закон України «Про лізинг» від 16.12.1997 р.
23. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р.

24. Закон України "Про міжнародний комерційний арбітраж" від 24.02.1994 р.
25. Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" від 23.03.1996 р.
26. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 р.
27. Закон України "Про страхування" від 07.03.1996 р.
28. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р.
29. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» від 30.10.1996 р.
30. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 р.
31. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р.
32. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22.12.1998 р.
33. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22.12.1998 р.
34. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р.
35. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991 р.
36. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991 р.
37. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» // Банківська справа в Україні: законодавчі і нормативні акти. Т.2., К., 1998.
38. Зобов'язальне право. К., Юрінком, 1998.
39. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.
40. Конституція України.
41. Коссак В.М. Застосування Віденської конвенції про міжнародний договір купівлі-продажу в національному законодавстві України // Український часопис міжнародного права. 1994, № 1.
42. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів, 1996.
43. Коссак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. Львів. Центр Європи, 1999.
44. Кузнецова Н.С., Назарчук І.Р. Ринок цінних паперів в Україні: правові основи формування та функціонування К., Юрінком. 1998.
45. Кучерявенко Н.П. Налоговое право. Х., 2001.
46. Луць В.В. «Контракти у підприємницькій діяльності»: навчальний посібник. К., Юрінком інтер, 1999.
47. М.И.Брагинский, В.В.Витрянский. Договорное право в 2-х книгах. М., Статут, 2000.

48. Нагорная Э.Н. Налоговые споры. Соотношение гражданского и налогового законодательства. М., 2002.
49. Попов А.А. «Торговое право». Х., Каравелла, 2002.
50. Попович В.М., Степаненко А.И. Управление кредитными рисками заемщика, кредитора, страховщика. Учебно-практическое пособие по курсу «Экономическая безопасность предпринимательства». Киев: НИЦ «Правові джерела», 1996.
51. Правовий прогрес через порівняльне право: проблеми розбудови комерційного законодавства України на тлі досвіду Сполучених Штатів Америки // За ред. П.Мартиненка, В.Коссака та ін. (в 4 томах). К., 1993.
52. Предпринимательское право в вопросах и ответах. Под ред. Н.А.Саниахметовой. О., Одиссей, 2000.
53. Федияк Г.С. Міжнародне приватне право. Курс вибраних лекцій. К., 1997.
54. Цивільне право: навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів. К., Вентурі, 1996.
55. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (не набрав чинності).
56. Цивільний кодекс Української РСР // Кодекси України у 3 кн. // Відп. ред. В.Ф.Бойко. К., 1997.
57. Цивільний процесуальний кодекс України: (станом на 10 травня 2002 року): науково-практичний коментар // авт. В.І.Тертишніков. Х. , Консум, 2002.
58. Шершеневич ТФ. Учебник торгового права. М., 1994.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ”

Тема 1. Характеристика ринку цінних паперів

Причини та закономірності виникнення ринку цінних паперів. Ринок цінних паперів як елемент ринкової економіки. Правові засади функціонування ринку цінних паперів. Джерела правового регулювання ринку цінних паперів.

Тема 2. Поняття та види цінних паперів за законодавством України

Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Ознаки цінних паперів. Функції цінних паперів: засіб платежу; пайові цінні папери; боргові документи; засоби забезпечення виконання зобов'язань. Види цінних паперів.

Тема 3. Акція як вид цінного паперу

Поняття та ознаки акції. Основні характеристики акції. Види акцій за законодавством України. Права власників акцій. Випуск та придбання акцій. Правова природа доходу по акціях.

Види акцій в розвинутих ринкових системах.

Інші цінні папери, пов'язані з акціями. Сертифікат акції.

Тема 4. Облігації

Поняття та ознаки облігацій. Порівняльна характеристика облігацій та акцій. Облігації внутрішніх та зовнішніх державних позик. Облігації місцевих позик. Облігації підприємств.

Випуск та придбання облігацій. Права власників облігацій.

Тема 5. Боргові цінні папери. Ощадні сертифікати

Основні характеристики ощадних сертифікатів. Придбання ощадних сертифікатів та виплата доходу по них.

Казначейські зобов'язання. Поняття та види казначейських зобов'язань.

Тема 6. Приватизаційні папери

Поняття і види приватизаційних паперів. Особливі умови використання та обігу приватизаційних паперів. Право на одержання приватизаційних майнових сертифікатів. Особливості обігу ПМС. Права власників ПМС.

Посередницька та представницька діяльність по обігу приватизаційних паперів. Державні гарантії власників приватизаційних паперів.

Тема 7. Інвестиційні сертифікати

Поняття інвестиційного сертифікату. Види інвестиційних сертифікатів. Інвестиційна декларація. Порядок випуску та обігу ІС. Викуп інвестиційних сертифікатів.

Тема 8. Фондові деривативи

Спеціальні (похідні) цінні папери: опціони, варанти, ф'ючерси.

Вимоги до реєстрації випуску опціонів. Особливості випуску та порядок реєстрації випуску варантів. Вимоги щодо випуску ф'ючерсів та порядок здійснення його реєстрації.

Тема 9. Державне регулювання ринку цінних паперів

Мета та форми державного регулювання ринку цінних паперів. Органи, що здійснюють державне регулювання на ринку цінних паперів. Правовий статус Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Порядок утворення та система органів ДКЦПФР. Завдання та повноваження ДКЦПФР. Уповноважені особи ДКЦПФР та їх компетенція. Відносини ДКЦПФР з іншими органами державної виконавчої влади. Відповідальність ДКЦПФР та її посадових осіб.

Тема 10. Учасники фондового ринку. Правовий статус емітентів та інвесторів

Поняття “фінансовий ринок”, “фондовий ринок”, “ринок цінних паперів” та їх співвідношення. Учасники фондового ринку: емітенти цінних паперів, фінансові посередники, інвестори, держава.

Правовий статус емітентів цінних паперів. Порядок реєстрації та форми випуску цінних паперів. Документарна та бездокументарна форма випуску цінних паперів. Особливості випуску цінних паперів у бездокументарній формі.

Поняття інвестора. Інвестиційні фонди. Закриті та відкриті ІФ. Засновники та учасники ІФ. Статутний фонд ІФ. Інвестиційна компанія. Взаємний фонд ІК. Діяльність інвестиційного фонду та взаємного фонду ІК щодо здійснення спільного інвестування.

Тема 11. Правовий статус фінансових посередників на фондовому ринку

Види професійної діяльності на фондовому ринку. Умови, за яких не допускається здійснення діяльності по випуску та обігу цінних паперів. Критерії професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Торговці цінними паперами. Комісійна та комерційна діяльність з цінними паперами. Вимоги до договорів на здійснення комісійної діяльності по цінним паперам. Обов'язки торговців цінними паперами.

Тема 12. Правове регулювання депозитарної діяльності

Система, структура та функції Національної депозитарної системи. Національний депозитарій України. Зберігачі та реєстратори власників іменних цінних паперів.

Види депозитарної діяльності. Зберігання і обслуговування обігу цінних паперів та операцій емітента щодо випуску цінних паперів. Договори про відкриття рахунку у цінних паперах, депозитарні договори про обслуговування емісії цінних паперів.

Кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів. Ведення реєстрів власників іменних цінних паперів.

Тема 13. Правові засади функціонування біржового та позабіржового ринків цінних паперів

Правовий статус фондової біржі. Умови видачі свідоцтва фондовій біржі. Порядок реєстрації фондових бірж. Порядок погодження змін до установчих документів і правил фондових бірж та рішення за наслідками розгляду заяви.

Організаційно оформлені позабіржові торговельно-інформаційні системи. Умови видачі свідоцтва ТІС. Права та обмеження у діяльності ТІС.

Правовий статус саморегулювальної організації на ринку цінних паперів.

Тема 14. Угоди з цінними паперами

Особливості цивільно-правових угод з цінними паперами. Порядок допуску (лістингу) цінних паперів до офіційного та неофіційного котирування.

Способи торгівлі цінними паперами на фондовій біржі. Простий аукціон. Подвійний аукціон та його форми: онкольний і безперервний аукціони.

Види операцій з цінними паперами.

Укладення угод з цінними паперами через брокерів та дилерів.

Тема 15. Правове регулювання вексельного обігу

Теорії виникнення векселя. Поняття векселя та його характеристика. Переказний та простий вексель. Реквізити векселя. Индосамент. Вексельне поручительство (аваль).

Способи визначення строку платежу за векселем. Векселі за пред'явленням, адато, авізо векселі, векселі на визначений день. Порядок здійснення платежу за векселем. Опротестування векселя. Вексельна давність.

Використання векселя у господарському обороті України.

Тема 16. Перспектива розвитку ринку цінних паперів в Україні

Основні напрямки розвитку функціонування ринку цінних паперів. Правове забезпечення механізму регулювання ринку цінних паперів. Інтеграційні процеси і ринок цінних паперів в Україні. Проблеми удосконалення правової основи ринку цінних паперів.

Література

1. Агарков М. Учение о ценных бумагах. М., 1993.
2. Алексеев М.Ю. Рынок ценных бумаг. М., Финансы и статистика. 1992.
3. Алехин Б.И. Рынок ценных бумаг. Введение в фондовые операции. Самара, 1992.
4. Баран С.М. Курс вексельного права. Спб. 1893.
5. Демківський А. Вексель, його форми та функції в ринковій економіці. Банківська справа. 1996, № 5.
6. Демківський А. Сучасний вексельний обіг. К., 1998.
7. Дробышев П. Традиции и парадоксы вексельного обращения. М., 1996.
8. Жуков Е.Ф. Ценные бумаги и фондовые рынки. М., Банки и биржи. 1995.
9. Захарьин В. Всё о вексели. М., 1998.
10. Казанцев А. Вексель в вопросах и ответах. М., 1997.
11. Кізін С. Проблемні питання емісії акцій під конкретного інвестора. Право України. 2000, №10.
12. Колесник В.В. Введение в рынок ценных бумаг. Киев, АЛД. 1996.
13. Корнєва О. Вексель як один зі способів подолання платіжної кризи. Економіка України. 1995, №4.
14. Кравець В. Переказний вексель. Проблема неплатежів. Банківська справа. 1998, №1.
15. Крашенников С.А. Составление векселя. Ярославль, 1992.
16. Кузнецова Н.С., Назарчук І.Р. Ринок цінних паперів в Україні: правові основи формування та функціонування. К., Юрінком. 1998.
17. Лупенко Ю.О. Формування контрольних пакетів акцій акціонерних товариств. Фінанси України. 1997, №9.
18. Мельник В. Ринок цінних паперів. К., 1998.
19. Миркин Я.М. Ценные бумаги и фондовый рынок. М., 1995.
20. Мишкін С., Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків. Пер. з англ. Панчишин С., Стеблій Г., Стасишин А. К., 1998.
21. Мозговий О.М. Фондовий ринок України. Фінанси України. 1996.
22. Мороз А.М. Банківська енциклопедія. К., 1993.
23. Мороз Ю. Вексельное дело. К., 1996.
24. Оскольський В.В. Ринок цінних паперів України: проблеми функціонування і розвитку. К., КСУ. 1996.
25. Остапенко В. Акционерное дело и ценные бумаги. М., 1992.

26. Порошенко П. Правове регулювання управління корпоративними правами в Україні. (адміністративно-правові засади). Право України. 2000, №11.
27. Фельдман А.В. Основы рынка производных ценных бумаг. М., 1996.
28. Фінанси зарубіжних корпорацій. Під ред. Федосова В.М. К., 1993.
29. Фондовий ринок України. Під ред. Оскольського В.В. К., Скарбниця. 1994.
30. Цінні папери в Україні. Під ред. Оскольського В.В. К., ІФБ. 1993.
31. Шершеневич Т.Ф. Учебник торгового права. М., 1994.

**МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ
“ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

Тема 1. Місце курсу “Правове регулювання інвестиційної діяльності” серед інших юридичних дисциплін

1. Актуальність курсу в умовах переходу до ринкових відносин.
2. Характеристика відносин, що складають предмет курсу.
3. Метод правового регулювання.
4. Структура курсу “Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні”.

Тема 2. Джерела правового регулювання

1. Місце міжнародних договорів в регулюванні інвестицій.
2. Національне законодавство як правова основа здійснення інвестицій.
3. Роль судової та арбітражної практики.
4. Рекомендаційні норми міжнародних організацій.

Тема 3. Поняття інвестицій. Інвестиційна діяльність

1. Характеристика інвестицій як правової категорії.
2. Інвестиційна діяльність.
3. Об’єкт інвестування.

Тема 4. Правовий статус учасників інвестиційної діяльності

1. Поняття учасників інвестиційної діяльності.
2. Коло інвесторів.
3. Права і обов’язки інвесторів.
4. Особливості правового статусу іноземного інвестора.

Тема 5. Види інвестицій

1. Грошові кошти як вид інвестиції.
2. Рухоме і нерухоме майно та пов’язані з ним майнові права.
3. Цінні папери, а також корпоративні права у статутному фонді юридичної особи.
4. Грошові вимоги та права на вимоги виконання договірних зобов’язань.
5. Права інтелектуальної власності як вид інвестиції.

6. Права на здійснення господарської діяльності.
7. Інші види інвестицій.

Тема 6. Форми здійснення інвестицій

1. Створення суб'єктів підприємництва та інших суб'єктів цивільного права.
2. Придбання рухомого та нерухомого майна з метою інвестиційної діяльності.
3. Придбання прав на користування землею та використання природних ресурсів.
4. Придбання інших майнових прав.
5. Інші форми здійснення інвестицій.

Тема 7. Оцінка інвестицій

1. Оцінка майнового внеску до статутного фонду юридичних осіб.
2. Особливості оцінки цінних паперів як виду інвестицій.
3. Оцінка прав інтелектуальної власності.
4. Порядок перерахунку інвестиційних коштів в іноземній валюті у валюту України.

Тема 8. Здійснення інвестицій на основі цивільно-правових договорів

1. Поняття та форми інвестиційного договору (контракту).
2. Види інвестиційних контрактів.
3. Зміст інвестиційного договору (контракту).
4. Правове регулювання договорів про виробничу кооперацію.
5. Вкладення інвестицій на основі концесійних договорів.
6. Інші форми здійснення інвестицій на основі цивільних угод.

Тема 9. Особливості правового регулювання іноземних інвестицій

1. Поняття та види іноземних інвестицій.
2. Форми здійснення іноземних інвестицій.
3. Правовий режим майна, придбаного іноземним інвестором.

Тема 10. Реєстрація іноземних інвестицій та договорів про спільну інвестиційну діяльність

1. Органи, які здійснюють реєстрацію.
2. Порядок реєстрації іноземних інвестицій.
3. Документи необхідні для реєстрації іноземних інвестицій.
4. Процедура реєстрації договорів про спільну інвестиційну діяльність.
5. Правові наслідки відмови в реєстрації.

Тема 11. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями

1. Поняття підприємства з іноземними інвестиціями.
2. Види підприємств з іноземними інвестиціями.
3. Порядок утворення підприємств з іноземними інвестиціями.
4. Внесення майнового внеску в статутний фонд підприємств з іноземними інвестиціями.
5. Припинення підприємств з іноземними інвестиціями.

Тема 12. Державно-правові гарантії захисту іноземних інвестицій

1. Гарантії у разі зміни законодавства.
2. Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності.
3. Гарантії переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів, отриманих іноземним інвестором.
4. Гарантії щодо примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та їх посадових осіб.

Тема 13. Охорона прав інвесторів та заохочення інвестицій

1. Відповідальність за порушення інвестиційного законодавства.
2. Відшкодування збитків інвесторам.
3. Пільги інвесторам.

Тема 14. Здійснення інвестицій у спеціальних економічних зонах

1. Порядок створення вільних економічних зон.
2. Органи управління спеціальної (вільної) економічної зони.
3. Правовий режим інвестицій у вільних економічних зонах.

Література

1. Аверьянов В. и др. Юридическая памятка участнику внешнеэкономической деятельности в Украине. К., 1992.
2. Багатырёв А. Инвестиционное право. М., Российское право, 1992.
3. Богуславский М. Правовое положение иностранных инвестиций. М., 1993.
4. Буткевич В. Проблема соотношения международного и внутригосударственного права в трудах В.М.Корецкого //Идеи мира и сотрудничества в современном международном праве. К., Наукова думка, 1990.
5. Вінник О.М. Інвестиційне право. К., Атіка, 2000.
6. Власник і право власності // За ред Я.Шевченко. К., Наукова думка, 1994.
7. Гражданское и торговое право капиталистических государств //Под ред. Е.Васильева. М., Международные отношения, 1993.
8. Дзера О. Розвиток власності громадян в Україні. К., Вентурі, 1996.
9. Доронина Н., Семилютина Н. Правовое регулирование иностранных инвестиций в России и за рубежом. М., Финстанформ, 1993.
10. Законодательство об иностранных инвестициях России и стран ближнего зарубежья. М., Международные отношения, 1993.
11. Зобов'язальне право. К., Юрінком, 1998.
12. Иностранные инвестиции в странах СНГ и Великобритании. М., 1992.
13. Кашин В. Рубль и доллар. Как организовать совместное предприятие. М., 1989.
14. Кібенко О.Р. Особливості правового регулювання іноземних інвестицій в Україні (міжнародно-приватний аспект): автореферат дисертації к.ю.н. Харків, 1998.
15. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів. 1996.
16. Коссак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. Львів. Центр Європи, 1999.
17. Коссак В.М., Бек Ю.Б., Чабан О.М. Науково-практичний коментар до Закону України "Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу "Курортотополіс "Трускавець". Львів, Престиж Інформ, 2000.
18. Літкевич В. Законодавство про іноземні інвестиції: світовий досвід і практика України //Суверенітет України і міжнародне право. К, Манускрипт, 1995.
19. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності. К., Юрінком, 1999.

20. Мамутов В., Чувпило О. Господарче право зарубіжних країн. К., Ділова Україна, 1996.
21. Омельченко А. Законодавство про іноземні інвестиції в системі законодавства України // Право України, 1996, №8.
22. Пилипенко А., Щербина В. Основи господарського права України. К., 1995.
23. Полатай В. Поняття інвестицій як правової категорії //Право України. 1999, №-9.
24. Правове регулювання іноземних інвестицій. Підручник за ред. В.М.Коссака. К., 1999.
25. Правовий прогрес через порівняльне право: проблеми розбудови комерційного законодавства України на тлі досвіду Сполучених штатів Америки // За ред. П.Мартиненка, В.Коссака та ін. (в 4 томах). К., 1993.
26. Семерак О. Дочірні підприємства як форма здійснення іноземних інвестицій //Право України, 1998, №3.
27. Шемшученко Ю.С. Іноземні інвестиції і гарантії держави //Урядовий кур'єр. 1999, 30 січня.
28. Шишка Р.Б. Инвестиционное право Украины. Харьков, Эскада, 2000.
29. Шмиттгоф К. Экспорт: право и практика международной торговли. М., Юрид. лит., 1993.
30. Юрченко М. Коли позеленіє інвестиційний світлофор? //Урядовий кур'єр. 1999, 24 лютого.
31. Ярмач Г. Хто підтримає інвестора //Урядовий кур'єр. 1999, 2 березня.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “КОНТРАКТНЕ ПРАВО”

Тема 1. Поняття та класифікація договорів (контрактів)

1. Поняття договору (контракту).
2. Форма договорів (контрактів).
3. Умови дійсності договору.
4. Зміст контракту.
5. Класифікація договорів (контрактів)

Тема 2. Укладення та виконання договорів (контрактів)

1. Способи укладення контрактів.
2. Стадії укладення договору.
3. Виконання договорів.
4. Припинення договірних зобов'язань

Тема 3. Забезпечення виконання контрактів

1. Способи забезпечення виконання контрактів.
2. Характеристика окремих способів забезпечення договорів:
 - а) неустойка;
 - б) завдаток;
 - в) порука;
 - г) гарантія;
 - д) застава.

Тема 4. Відповідальність за невиконання договорів

1. Роль цивільної відповідальності у належному виконанні договорів.
2. Види договірної відповідальності.
3. Підстави договірної відповідальності.

Тема 5. Договори по передачі майна у власність

1. Поняття “майно” в контексті зобов'язальних правовідносин.
2. Зобов'язання, що виникають на підставі договорів купівлі-продажу.
3. Зобов'язальні відносини з договорів поставки.
4. Зобов'язання з договорів безоплатної передачі майна у власність.

5. Зобов'язання, що виникають на основі інших договорів з реалізації майна.

Тема 6. Договори по передачі майна у користування

1. Передача майна у найм.
2. Оренда державного і комунального майна.
3. Правове регулювання лізингу.
4. Безоплатне користування майном.

Тема 7: Договори на виконання робіт

1. Об'єкт зобов'язальних відносин з виконання робіт.
2. Договори підряду.
3. Договори на виконання науково-дослідних і технологічних робіт.
4. Зобов'язання в сфері проектних і пошукових робіт.
5. Договір аудиту.
6. Інші договори на виконання робіт.

Тема 8. Договори у сфері передачі прав інтелектуальної власності

1. Договори на передачу об'єктів авторського права.
2. Зобов'язальні відносини на основі ліцензійних договорів про передачу об'єктів промислової власності.
3. Інші види договорів у сфері інтелектуальної діяльності.

Тема 9. Договори про надання послуг

1. Послуга як об'єкт зобов'язальних правовідносин.
2. Правове регулювання транспортних послуг.
3. Послуги в сфері страхової діяльності.
4. Зобов'язання, що виникають з кредитно-розрахункових відносин.
5. Договір схову (зберігання).
6. Зобов'язання в сфері надання юридичних послуг.
7. Посередницькі послуги.
8. Довірче управління майном.

Тема 10. Договори про спільну сумісну діяльність

1. Правова природа зобов'язань в сфері спільної сумісної діяльності.

2. Зобов'язання, що виникають на підставі договорів простого товариства.
3. Установчі договори.

Тема 11. Договори у сфері інвестицій та виробничої кооперації

1. Особливості нормативного регулювання інвестиційних зобов'язань.
2. Інвестиційні договори як підстава виникнення зобов'язань.
3. Зобов'язання в сфері виробничої кооперації.
4. Концесійні договори.
5. Угоди про розподіл продукції.

Тема 12. Договори в зовнішньоекономічній сфері

1. Характеристика зобов'язань в зовнішньоекономічній сфері.
2. Сторони в договірних відносинах в зовнішньоекономічній сфері.
3. Зовнішньоекономічний договір як підстава виникнення зобов'язань.
4. Форма зовнішньоекономічного договору.
5. Види зовнішньоекономічних договорів.
6. Зміст зовнішньоекономічного договору.

Література

1. Азимов И.Н. Залоговое право. Харьков, 1993.
2. Ансон В. Договорное право. М., 1984.
3. Бородін М., Гнатенко А. Цивільно-правові спори про угоди // Право України. 1997, №5.
4. Витрянский В. Общее положение о договорах // Хозяйство и право. 1995, №12.
5. Дашков Л.П., Бризгалов А.В. Комерційний договір: від укладення до виконання. К, 1996.
6. Зартинський О., Левченко А. Застава як спосіб забезпечення зобов'язань // Право України. 1996, №7.
7. Зобов'язальне право. Під ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком, 1998.
8. Иоффе О.С. Обязательное право. М., 1975.
9. Козлова Н.В. Правовая природа учредительного договора о создании юридических лиц // Государство и право. 1993, №10.
10. Контрактное право. В 3 кн. Под. ред. Г.В.Петровой. М., Имидж, 1992.

11. Коссак В.М. Співвідношення категорій “розірвання” та “припинення” договірних зобов’язань //Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. 2002, №2.
12. Лилак О. Забезпечення виконання господарських правових зобов’язань неустойкою //Право України. 1996, №12.
13. Луць В.В. Контракты у підприємницькій діяльності. К., Юрінком Інтер, 1999.
14. Матвеев Г. К. Основания гражданско-правовой ответственности. М, 1970.
15. Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності України. К., Юрінком Інтер, 1998.
16. Підприємницьке право України. Під ред. Р.Б.Шишки. Харків, 2000.
17. Предпринимательское право в вопросах и ответах. Под ред. Н.А. Саниахметовой. Одеса, Одиссей, 2000.
18. Садиков О.Н. Учредительный договор и его правовые особенности // Государство и право. 1994, №6.
19. Сейнароев Б.М. Договор как механизм реализации и защиты интересов деловых людей // Дело и право. 1996, №6.
20. Толстой В.С. Исполнение обязательств. М. Юрид. лит. 1973.
21. Хозяйственное право. Под ред. В.К. Мамутова. Киев, Юринком Інтер, 2002.
22. Чернышов К. Новые понятие договорного права //Хозяйство и право. 1995, №11.
23. Шахматов В.П. Составы противоправных сделок и обусловленные ими последствия. Томск, 1976.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ

“ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО”

Тема 1. Предмет та система навчальної дисципліни “Торговельне право”

Поняття, предмет та місце курсу в системі юридичних дисциплін. Поняття торговельної діяльності як різновиду підприємництва. Поняття торговельних угод непідприємницького характеру. Торговельна діяльність як об'єкт правового регулювання. Торговельні відносини приватно-правового та публічно-правового змісту. Класифікація торговельної діяльності. Зовнішня та внутрішня торгівля, оптова та роздрібна торгівля, ринкова, аукціонна торгівля, торгівля на замовлення, фірмова торгівля, торговельно-виробнича діяльність. Міжнародна організація торгівлі (МОТ) та її значення для розвитку торгівлі та правового регулювання.

Джерела правового регулювання торговельної діяльності. Проблема систематизації законодавства в цій галузі.

Тема 2. Цивільно-правовий зміст торгівельних угод

Поняття торговельної угоди, її суб'єктивний склад. Поняття товару та особливості правового режиму обігу окремих його видів. Договір купівлі-продажу, його цивільно-правовий зміст. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Поняття публічного договору та його особливості. Договір роздрібною купівлі-продажу. Продаж товарів по зразках. Продаж товарів з використанням автоматів. Продаж товарів з умовою доставки товару покупцеві. Оплата товарів та її різновиди. Інші умови торговельних угод.

Тема 3. Форми організації торговельної діяльності

Форми організації торгівлі: магазини, кіоски, палатки, лотки, автомагазини та ін. Вимоги до них. Форми організації ринкової торгівлі: біржа, аукціон, ярмарок, виставка, ринок як суб'єкти торговельної діяльності.

Підприємства громадського харчування. Організаційні форми здійснення торговельної діяльності в торговельно-виробничій сфері: ресторани, бари, буфети, літні торгові площадки та ін.

Суб'єкти оптової торгівлі: оптові бази, склади та ін. Особливості кооперативної торгівлі. Система споживчої кооперації як суб'єкт торговельної діяльності. Міжнародна система споживчої кооперації.

Правове положення працівників торгівлі. Вимоги щодо продавця. Правове регулювання взаємовідносин між продавцями. Старший продавець та його правове положення. Торговельний посередник. Реалізатор та правові засади його діяльності.

Тема 4. Ліцензування торговельної діяльності

Правовий механізм ліцензування підприємницької діяльності. Види торговельної діяльності, що вимагають ліцензування. Нормативно-правові джерела. Ліцензійні умови торгівлі спортивною, мисливською та іншими видами зброї, лікарськими засобами, виробами з дорогоцінних металів та каменів та іншими видами товарів.

Тема 5. Нормативно-правове регулювання здійснення окремих видів внутрішньої торгівлі

Система нормативно-правових актів, що забезпечують публічний порядок здійснення торговельної діяльності. Порядок заняття торговельною діяльністю та правила торговельного обслуговування населення. Види торгівлі (оптова, роздрібна, дрібнороздрібна, біржова та інші). Правила продажу продовольчих товарів. Державне регулювання торгівлі спиртом, алкогольними напоями та тютюновими виробами. Правила роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами. Правила роздрібною торгівлі картоплею та плодоовочевою продукцією. Правила роботи підприємств громадського харчування. Правила продажу непродовольчих товарів. Правила торгівлі транспортними засобами і номерними агрегатами. Правила роздрібною торгівлі нафтопродуктами. Правила роздрібною торгівлі примірниками аудіовізуальних творів і фонограм. Правила комісійної торгівлі непродовольчих товарів. Правила продажу товарів довгого користування в кредит. Правила роботи дрібнороздрібною торгівлі сільськогосподарською продукцією та інші.

Тема 6. Патентування торговельної діяльності

Особливості торговельної діяльності як об'єкту патентування. Суб'єкти патентування. Визначення, зміст та види торгових патентів.

Порядок його придбання. Здійснення торговельної діяльності без придбання патенту. Правове значення придбання торгового патенту. Види торговельної діяльності, що не підлягають патентуванню. Відповідальність суб'єктів торговельної діяльності за здійснення торгівлі без патенту.

Тема 7. Правове регулювання обліку торговельних угод

Правове регулювання застосування електронних контрольно-касових апаратів та товарно-касових книг. Порядок реєстрації ЕККА. Порядок введення товарно-касової книги. Розрахунки без застосування ЕККА. Санкції за порушення порядку обліку торговельних операцій.

Тема 8. Правове забезпечення захисту прав споживачів

Система нормативно-правових актів, спрямованих на захист прав споживачів. Компетенція органів держави по справах захисту прав споживачів. Компетенція органів Держкомітету стандартизації, метрології та сертифікації та Антимонопольного комітету України.

Сертифікація товарів в Україні. Вимоги до якості та безпеки харчових продуктів та продовольчої сировини. Правове регулювання реклами. Загальні обмеження щодо реклами. Реклама тютюнових виробів та алкогольних напоїв. Кваліфікація дій, що визначаються як недобросовісна конкуренція. Неправомірне використання ділової репутації. Створення перешкод і досягнення неправомірних переваг та інші дії.

Юридична відповідальність суб'єктів торговельної діяльності за порушення прав споживачів. Види санкцій, що застосовуються, та порядок притягнення до відповідальності.

Тема 9. Правове регулювання зовнішньої торгівлі

Поняття зовнішньоторговельної діяльності. Визначення експортно-імпортних відносин. Цивільно-правовий, міжнародно-приватно-правовий та публічно-правовий зміст відносин, що виникають при здійсненні зовнішньоторговельних угод. Система правових джерел регулювання. Місце міждержавних угод та звичаїв міжнародної торгівлі.

Поняття зовнішньоторговельного договору (контракту). Його суб'єктний склад. Визначення правового статусу іноземного суб'єкта. Форма зовнішньоторговельного контракту. Специфіка його змісту. Колізійні питання. Застереження та їх види. Порядок розгляду спорів та виконання рішень зовнішньоторговельного арбітражу.

Засоби публічно-правового регулювання здійснення зовнішньоекономічних контрактів: ліцензування експортних та імпорتنих контрактів; порядок державної реєстрації зовнішньоекономічних контрактів; індикативні ціни; порядок здійснення розрахунків по зовнішньоторговельних контрактах; регулювання бартерних угод; продаж з митно-ліцензійних складів; контрагенція; система тарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Прикордонна торгівля. Продаж з митно-ліцензійних складів та в безмитних магазинах.

Література

1. Бесяневич О.А. «Деякі питання правового регулювання проведення торгівлі // Вісник Вищого арбітражного суду України», 1999, Число3(7).
2. Білобровський С. «Порядок ліцензування та обігу оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами. // Вісник законодавства України», 2002, №8/1 (475).
3. Комах Е. «Право на ведение торговой деятельности // Предпринимательство, хозяйство и право», 1999, №4.
4. Луць В.В. «Контракты у підприємницькій діяльності» : навчальний посібник. К., Юрінком Інтер, 1999.
5. Попов А.А. «Торговое право». Х., Каравелла, 2002.
6. Пугинский Б. «Договор оптовой купли-продажи // Хозяйство и право». 1999, №6.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ

“БАНКІВСЬКЕ ПРАВО”

Розділ 1. Загальні положення банківського права та банківської системи

Тема 1. Поняття банківського права та банківських правовідносин

Становлення банківського права в Україні. Поняття банківського права як навчальної дисципліни та предмет її вивчення. Методи правового регулювання у банківському праві. Співвідношення банківського права до інших галузей права.

Структура банківських правовідносин. Становлення інститутів банківського права - банк, банківська операція.

Загальна характеристика джерел банківського права. Конституція як основа банківського законодавства. Законодавчі та підзаконні нормативні акти. Локальні акти комерційних банків. Співвідношення банківських правил та звичаїв з іншими джерелами банківського права.

Тема 2. Поняття банківської системи та її елементи. Правовий статус Національного банку України

Поняття банківської системи України, її структура. Місце та співвідношення з банківськими установами небанківських організацій.

Правове становище Національного банку України. Порядок утворення, структура Національного банку України. Функції та повноваження Національного банку України та його органів.

Система, форми банківського контролю Національного банку України та його повноваження в сфері банківського контролю.

Порядок встановлення Національним банком України економічних нормативів для комерційних банків.

Повноваження Національного банку України щодо реєстрації утворених банків та ліцензування діяльності банків.

Застосування Національним банком України заходів впливу до комерційних банків за порушення банківського законодавства як метод реалізації функцій Національного банку у сфері банківського контролю.

Нормативні акти Національного банку України та порядок їх видання.

Повноваження державних органів щодо контролю за банківською системою та діяльністю банків.

Тема 3. Поняття та правовий статус комерційного банку

Характеристика комерційного банку як організаційно-правової форми підприємницької діяльності. Функції комерційного банку.

Порядок утворення комерційного банку. Статус засновників комерційного банку, порядок формування установчого фонду комерційного банку. Особливості утворення комерційного банку, банківських установ за участю іноземного капіталу.

Порядок ліцензування банківських операцій комерційного банку.

Реорганізація та ліквідація комерційного банку.

Види, порядок утворення та діяльності структурних підрозділів комерційного банку, їх статус.

Утворення комерційними банками банківських об'єднань, їх правовий статус.

Правове регулювання взаємовідносин комерційних банків з міжнародними та іноземними фінансово-банківськими установами.

Розділ 2. Правове регулювання банківських операцій

Тема 4. Поняття банківських операцій та їх види. Правовий зміст банківських операцій. Структура та характеристика правовідносин, які виникають при здійсненні банківських операцій

Система банківських операцій. Співвідношення банківських та небанківських операцій, які здійснюються банками.

Особливості правового регулювання бухгалтерського обліку та оподаткування банківських операцій. Правові засади аудиторських перевірок здійснення банками банківських операцій.

Тема 5. Розрахунково-касові операції банків

Поняття, характеристика, види банківського рахунку. Характеристика договору як основи виникнення правовідносин по розпорядженню рахунком. Договір на розрахунково-касове обслуговування банківського рахунку.

Право юридичних та фізичних осіб на вибір банку.

Порядок відкриття банківського рахунку. Права і обов'язки сторін по договору на розрахунково-касове обслуговування. Правовий режим грошей на банківському рахунку. Розпорядження грошима на рахунку

суб'єктами договорів на розрахунково-касове обслуговування. Порядок закриття рахунку.

Правове регулювання касових операцій банків. Умови готівкового обігу в Україні та повноваження банків по роботі з готівкою.

Правові основи безготівкових операцій в народному господарстві. Форми безготівкових розрахунків. Порядок проведення безготівкових розрахунків у формі електронних платежів. Порядок (черговість) проведення розрахунків по рахункам в банках.

Порядок безакцептного списання з банківського рахунку.

Порядок припинення операцій по рахунку, підстави та порядок арешту банківського рахунку.

Правове регулювання міжбанківських розрахунків. Порядок розрахунків по кореспондентським рахункам.

Відповідальність банків та інших суб'єктів розрахункових операцій за порушення порядку проведення розрахункових операцій.

Тема 6. Поняття банківської таємниці

Поняття комерційної і банківської таємниці в банківських установах. Режим банківської таємниці. Підстави та порядок надання відомостей, які становлять банківську таємницю.

Відповідальність банків за порушення банківської таємниці.

Відповідальність органів за розголошення набутої на законних підставах інформації, що належить до банківської таємниці.

Тема 7. Поняття кредитних операцій банків

Економічне поняття банківських кредитних операцій та їх поділ на активні та пасивні. Поняття кредитних операцій банків та їх види. Співвідношення кредитних та позикових правовідносин. Принципи кредитування.

Функції Національного банку України щодо регулювання кредитних відносин та здійснення кредитної діяльності банківськими установами. Особливості ліцензування Національним банком України кредитних операцій комерційних банків.

Регулювання Національним банком України нормативів по наданим кредитам. Формування та використання резерву на можливі витрати за позиками банків в залежності від класифікації кредитів. Відповідальність комерційних банків за порушення економічних нормативів, за порушення порядку створення резерву.

Джерела кредитних коштів. Власні та позикові кошти. Правові основи залучення та використання коштів на депозити та вклади, за міжбанківськими кредитами. Зміст правовідносин по залученню банками депозитів від юридичних та фізичних осіб, кредитів від банків, випуск цінних паперів (облігацій, ощадних сертифікатів).

Рефінансування Національним банком України комерційних банків.

Тема 8. Поняття банківського кредиту. Кредитний договір, його зміст і порядок укладання

Поняття та зміст правовідносин банківського кредиту (банківської позики).

Види банківського кредиту (банківської позики).

Здійснення комерційними банками консорціумного кредитування. Зміст консорціумного договору. Види консорціумного кредиту.

Особливості надання споживчих кредитів.

Поняття кредитного договору та його зміст. Порядок укладання, зміни, виконання та розірвання кредитного договору. Визначення фінансового стану позичальників під час укладання кредитного договору.

Повноваження банку по контролю за додержанням умов кредитного договору. Відповідальність сторін кредитного договору.

Локальні нормативні акти банків про кредитування.

Порядок визнання безнадійною до сплати заборгованості за несплаченими відсотками.

Правові особливості надання міжбанківських кредитів. Поняття, зміст та права і обов'язки сторін. Встановлення рівня процентних ставок за міжбанківськими кредитами. Обмеження розміру надання кредитів на міжбанківському ринку.

Державний кредит та його види. Правові умови участі банків у державному кредитуванні.

Практика арбітражних судів по вирішенню спорів, які виникають при укладанні, виконанні та зміні кредитних договорів. Судова практика по виконанню зобов'язань за кредитними договорами. Розгляд спорів третейськими судами.

Тема 9. Правовідносини з надання валютних кредитів

Ліцензійні вимоги Національного банку України до кредитних операцій банків в іноземній валюті. Законодавче регулювання отримання

резидентами кредитів в іноземній валюті. Порядок одержання резидентами кредитів в іноземній валюті.

Порядок одержання іноземних кредитів під гарантії Уряду України. Пріоритетні напрями використання іноземних кредитів. Забезпечення відшкодування витрат на обслуговування іноземних кредитів, одержаних під гарантії Уряду України.

Зміст кредитних договорів за кредитами в іноземній валюті. Валютні застереження.

Комерційний та товарний кредит у зовнішньоекономічних відносинах та їх співвідношення з банківським кредитом.

Регулювання та зміст правовідносин з надання кредитів в іноземній валюті між Національним банком України, комерційними банками та іншими суб'єктами.

Тема 10. Правове регулювання інших видів кредитних операцій банків

Зміст правовідносин з надання банківської гарантії.

Зміст правовідносин по придбанню банками права вимоги з поставки товарів і надання послуг, прийняття ризику виконання таких вимог та інкасація таких вимог.

Правовий зміст лізінгового кредиту.

Правовий зміст правовідносин по наданню кредиту на підставі договору на оведрафтове обслуговування.

Поняття та види вексельних кредитів. Порядок проведення банками операцій з векселями.

Правові основи форфейтінгу як кредитної операції банку.

Тема 11. Банківські операції з валютними цінностями

Валютний контроль в Україні та функції Національного банку України і комерційних банків щодо його здійснення. Поняття валютних операцій. Порядок ліцензування операцій комерційних банків з валютними цінностями.

Порядок здійснення неторгових операцій з валютними цінностями банків.

Відкриття та ведення банками валютних рахунків юридичних та фізичних осіб. Законодавче регулювання в Україні порядку та умов розрахунків в іноземній валюті. Здійснення контролю за додержанням порядку розрахунків в іноземній валюті, суб'єкти контролю та їх повноваження. Форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності.

Порядок розрахунків та обов'язки банків при розрахунках у формі документарного аккредитиву та документарного інкасо.

Суб'єкти міжбанківського валютного ринку України, їх правове становище та повноваження. Порядок і умови купівлі та продажу іноземної валюти в Україні.

Відповідальність банків та суб'єктів зовнішньо-економічної діяльності за порушення валютного законодавства.

Інші операції банків з валютними цінностями.

Тема 12. Забезпечення виконання операцій банків

Поняття та види забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором та по інших банківських операціях: неустойка, застава, порука, гарантія.

Види неустойки.

Форма і зміст договору поруки.

Форма і зміст гарантії.

Форма і зміст договору застави. Права і обов'язки сторін при заставі. Права і обов'язки майнового поручителя. Види договору застави: іпотека, заклад, застава товарів в обороті або у переробці, застава майнових прав, застава цінних паперів. Вексельний кредит.

Застава в міжнародному обороті.

Припинення договорів застави.

Страховання в правовідносинах банківської позики та застави (страхування заставленого майна). Страховання відповідальності по кредитним договорам.

Тема 13. Інші операції банків

Ощадна справа в Україні. Правове становище Ощадного банку України. Поняття договору банківського вкладу, його зміст, права і обов'язки сторін. Порядок зміни умов договорів банківського вкладу.

Банківські операції з цінними паперами. Поняття і види цінних паперів. Депозитарна та реєстраторська діяльність банків, порядок проведення та зміст правовідносин.

Правові основи вексельного обігу в Україні.

Банківські операції з векселями, види та їх зміст.

Інші банківські операції.

Література

1. Агарков М.М. Основы банковского права. Курс лекций. Издание 2-е. Учение о ценных бумагах. Научное исследование. Издание 2-е. М., Издательство БЕК, 1994, 350 с.
2. Азімов Ч.Н. Забезпечення виконання зобов'язань. Навч. посібник. Харків, Національна юридична академія, 1995, 49 с.
3. Банки и банковские операции. Под ред. проф., чл-кор. РАЕН Жукова Е.Ф. "Банки и биржи", Издательское объединение "ЮНИТИ". М., 1997.
4. Банки и банковские операции. Учебник для вузов. Е.Ф. Жуков, Л.Н. Максимова, О.М. Маркова и др., под ред. проф. Е.Ф. Жукова. М., Банки и биржи, ЮНИТИ. 1997, 471 с.
5. Банківське право України. За ред. д.ю.н., проф. Селіванова А.О. Видавничий дім "Ін юре". К., 2000.
6. Біленчук П.Д., Диннік О.Г., Лютий І.О., Скороход О.В. Банківське право українське та європейське. Навчальний посібник. Атака, К., 1999.
7. Вишне夫斯基 А.А. Банковское право Англии. "Статут" М., 2000.
8. Гражданско-правовое регулирование банковской деятельности. Учебное пособие под ред. проф. Е.А. Суханова. М. Учебно-консультационный центр "ЮрИнфор", 1994, 256 с.
9. Декрет Кабинета Министров Украины "О системе валютного регулирования и валютного контроля" № 15-93 от 19.02.93 // Урядовий кур'єр. 1993, 6 березня.
10. Ерпылева Н.Ю. Международное банковское право. Учебное пособие. "Форум" – "Инфра-М". М., 1998.
11. Ефимова Л.Г. Банковские сделки. Комментарий законодательства и арбитражной практики. М., 2000.
12. Ефимова Л.Г. Банковское право. М., 1994.
13. Закон Украины "О банках и банковской деятельности" // Ведомости Верховного Совета, 1991, № 25. Ст. 281.
14. Закон Украины "О залоге" // Ведомости Верховного Совета Украины. 1992, № 747. Ст. 642.
15. Закон України "Про страхування" // Голос України. 1996, № 68. Ст. 8.
16. Захарова Н.Н. Кредитный договор. Гражданско-правовые аспекты. Практическое пособие. "Норма", М., 1997.
17. Костенко О.А. Банківське право. Навчальний посібник. К., 1998.
18. Кротюк В.Л. Національний банк – центр банківської системи України. Організаційно-правовий аналіз.

19. Новоселова Л.А. Денежные расчеты в предпринимательской деятельности. Учебно-консультационный центр "ЮрИнфор". М., 1996.
20. Олейник О.М. Основы банковского права. Курс лекций. Юрист, М., 1997.
21. Павлодский Е.А. Договоры организаций и граждан с банками. "Статут", М., 2000.
22. Положение Национального банка Украины "О кредитовании" //Государственный информационный бюллетень о приватизации. 1996, N 2, с.43.
23. Положение о переводном и простом векселе. Утв. постановлением ЦИК и СНК СССР от 07.08.37 г. N 104/1541.
24. Попович В.М., Степаненко А.И. Управление кредитными рисками заемщика, кредитора, страховщика. Учебно-практическое пособие по курсу "Экономическая безопасность предпринимательства". Киев. НИЦ "Правові джерела", 1996. 246 с.
25. Правовое регулирование банковской деятельности. Под ред. д.ю.н., проф. Суханова Е.А. М., 1997.
26. Роде Э. Банки, биржи, валюты современного капитализма «Финансы и статистика» М., 1986.
27. Сарбаш С.В. Договор банковского счета: проблемы доктрины и судебной практики. "Статут" М., 1999.
28. Тосунян Г.А., Викулин А.Ю., Экмалян А.М. Банковское право Российской Федерации. Общая часть. Учебник. Юрист. М., 1999.
29. Цивільне право. Навчальний посібник для студентів юр. вузів та факультетів. К., Вентурі, 1996. с. 224-242.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПОДАТКОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

АНОТАЦІЯ

Опанування запропонованого спеціалізованого курсу студентами правничих факультетів університетів та інших ВНЗ передбачає попереднє вивчення ними обов'язкової навчальної дисципліни “Підприємницьке право України”. У спецкурсі розглядаються положення загальної теорії оподаткування в Україні, включаючи характеристику податкової системи в цілому та її окремих структурних елементів. Аналізуються податкове законодавство України та особливості його застосування щодо окремих суб'єктів податкових правовідносин. Спецкурс складається з двох частин: загальної та особливої, а також передбачає різні форми його опанування, в тому числі аудиторні заняття та самостійну роботу студента.

Розділ 1. Загальна частина

Тема 1. Поняття, предмет, методи і система податкового права України

Історія виникнення, становлення та розвитку податкових правовідносин в Україні наприкінці 20-го – на початку 21-го століття.

Поняття податків, зборів та неподаткових платежів. Предмет і методи правового регулювання в сфері податкових правовідносин. Податкова система держави та її структура. Принципи оподаткування. Джерела і структура податкового законодавства.

Тема 2. Інститути правового регулювання оподаткування в Україні

Поняття податкових правовідносин та їх структура. Об'єкт податкових правовідносин, його правова характеристика. Суб'єкти податкових правовідносин, їх правова характеристика. Структура і характеристика правових норм чинного податкового законодавства.

Тема 3. Відповідальність за правопорушення у сфері податкових правовідносин в Україні

Види відповідальності. Юридична відповідальність та її різновиди у сфері податкового права. Підстави юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства та звільнення від неї. Санкції щодо

порушників податкового законодавства та їх характеристика. Процедури юридичної відповідальності суб'єктів податкових правовідносин.

Тема 4. Облік, контроль і нагляд у сфері правового регулювання оподаткування в Україні

Види, форми і методи обліку та звітності у сфері оподаткування. Органи державного контролю і нагляду у сфері податкових правовідносин, їх структура та функції. Суб'єкти державного контролю та нагляду. Підстави та процедури здійснення контролю і нагляду у сфері оподаткування. Оскарження неправочинних дій органів державного контролю і нагляду у сфері оподаткування.

Тема 5. Податкові системи зарубіжних держав СНД, Європи, США

Загальна характеристика податкових систем і податкового законодавства Росії, Білорусі, Молдови. Загальна характеристика податкових систем і податкового законодавства держав Європейського Союзу. Загальна характеристика податкової системи і податкового законодавства США.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 6. Правове регулювання оподаткування фізичних осіб – резидентів

Види податків, які повинні сплачувати фізичні особи-резиденти. Законодавча база оподаткування. Права і обов'язки платників податків. Особливості оподаткування окремих категорій фізичних осіб-резидентів та їх звільнення від сплати податків. Податкові пільги. Облік сплати податків.

Тема 7. Правове регулювання оподаткування фізичних осіб – нерезидентів

Види податків, які повинні сплачувати фізичні особи-нерезиденти. Законодавча база оподаткування. Права і обов'язки платників податків. Особливості оподаткування окремих категорій фізичних осіб-нерезидентів та їх звільнення від сплати податків. Податкові пільги. Облік сплати податків.

Тема 8. Правове регулювання оподаткування юридичних осіб – резидентів

Види податків, які повинні сплачувати юридичні особи-резиденти. Законодавча база оподаткування. Права і обов'язки платників податків. Особливості оподаткування окремих категорій юридичних осіб-резидентів та їх звільнення від сплати податків. Податкові пільги. Облік сплати податків.

Тема 9. Правове регулювання оподаткування юридичних осіб – нерезидентів

Види податків, які повинні сплачувати юридичні особи-нерезиденти. Законодавча база оподаткування. Права і обов'язки платників податків. Особливості оподаткування окремих категорій юридичних осіб-нерезидентів та їх звільнення від сплати податків. Податкові пільги. Облік сплати податків.

Тема 10. Особливості правового регулювання окремих видів податків

Місцеві податки. Податкові пільги. Податковий кредит. Податок зі спадщини. Податок на нерухомість. Податок на додану вартість. Податок на землю. Оподаткування інвестицій. Оподаткування благодійництва та церковної діяльності. Податки з іноземних фізичних і юридичних осіб. Уникнення подвійного оподаткування.

Тема 11. Особливості правового регулювання окремих видів зборів та неподаткових платежів до бюджетів різних рівнів

Акцизні збори. Місцеві збори. Непрямі податки та позабюджетні фонди. Державне регулювання окремих видів зборів та неподаткових платежів з суб'єктів оподаткування. Процедура примусового стягнення не внесених у встановлений термін зборів та неподаткових платежів. Оскарження неправочинних дій податкових органів щодо примусового стягнення зборів та платежів.

Література

1. Білик М.Д., Золотко І.А. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни "Податкова система в Україні". К., 2000.
2. Гридчина М.В. и др. Налоговая система Украины. К., 2001.
3. Данілов О.Д., Фліссак Н.П. Податкова система та шляхи її реформування. К., 2001.
4. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Серевко М.Й. Податки, збори, обов'язкові платежі. Термінологічний словник. Львів, 1998.
5. Законы о налогах в вопросах и ответах. Закон Украины «О патентовании некоторых видов предпринимательской деятельности» от 23.03.1996. Х., 1997.
6. Куцын Н.А., Калужный В.В., Мозенков О.В., Балыкин В.Д. Современная теория и практика налогообложения. Х., 2001.
7. Кучерявенко Н.П. Налоговое право. Х., 2001.
8. Кучерявенко Н.П., Перепилица М.А. Закон Украины «О системе налогообложения». Х., 1997.
9. Мельник П.В. Розвиток податкової системи в перехідній економіці. Ірпінь, 2001.
10. Нагорная Э.Н. Налоговые споры. Соотношение гражданского и налогового законодательства. М., 2002.
11. Сервецький І.В. Коментар до Закону України «Про державну податкову службу в Україні» в таблицях і схемах. К., 1998.

**МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ
“ДОГОВІРНІ СПОРИ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ:
поняття, класифікація та способи вирішення”**

АНОТАЦІЯ

Опанування запропонованого спеціалізованого курсу студентами правничих факультетів університетів та юридичних ВНЗ передбачає попереднє вивчення ними обов'язкової навчальної дисципліни “Підприємницьке право України”. У спецкурсі розглядаються загальні положення теорії підприємницьких договірних відносин та спорів, які виникають на їх основі. Аналізуються види договірних спорів у підприємницькій діяльності та критерії їх класифікації. Особлива увага приділяється методологічним та тактичним рекомендаціям щодо вирішення договірного спору у сфері підприємництва. Спецкурс складається з п'яти тем і передбачає різні форми його опанування, в тому числі - аудиторні заняття (лекції, семінари, практикум) та самостійну роботу студента.

Рекомендовано:

Загальний обсяг годин – 54.

В тому числі: лекції – 10.

Групові заняття (семінари, практикум) – 22.

Консультації – 2.

Самостійна робота – 20.

Тема 1. Поняття договірного спору у підприємництві та його ознаки

Види комерційних контрактів та передбачених ними зобов'язань сторін. Критерії класифікації контрактів та зобов'язань сторін.

Причини невиконання договірних зобов'язань.

Підстави виникнення договірного спору.

Тема 2. Види договірних спорів та критерії їх класифікації

Види спорів за характеристикою предмету договору.

Характеристика спорів за суб'єктом договірних правовідносин. Юрисдикція договірних відносин та процесуальних засад вирішення спорів, які виникають у сфері підприємницької діяльності.

Тема 3. Форми вирішення договірних спорів та їх характеристика

Позапроцесуальні переговори та домовленості сторін щодо вирішення спору.

Процесуальне досудове вирішення спору.

Процесуальне судове вирішення спору.

Тема 4. Методологічні та тактичні рекомендації щодо процедури вирішення договірних спорів

Види доказів, які можуть бути надані сторонами в процесі вирішення спору.

Тактика збирання та представлення доказів.

Тактика підготовки та проведення переговорів щодо досудового вирішення спору.

Тактика судової процедури вирішення спору.

Тема 5. Проблеми вирішення договірних спорів

Характеристика зобов'язань сторін, передбачених договором, та процедура їх виконання.

Невизначеність санкцій за можливе порушення договірних зобов'язань сторін.

Невизначеність юрисдикції щодо вирішення можливого спору між сторонами на момент укладання та підписання договору.

“Треті особи” та їх місце і роль у двосторонніх договірних відносинах.

Література

1. Бандурка А.М. Конфліктологія: учебное пособие для вузов / А.М.Бандурка, В.А. Друзь. Харьков: Ун-т внутр. дел/, 1997.
2. Господарський процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами / уклад. В.Е.Беляневич. К., Юстініан, 2002.
3. Загальна психологія: навчальний посібник /О.Скрипченко, Л. Волинська, З. Огороднійчук. К., А.П.Н., 1999.
4. Закон України “Про міжнародний комерційний арбітраж” від 24.02.1994 р.// Відомості Верховної Ради України, 1994, № 25, ст. 198.

5. Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под. общ. ред. И.Г.Побирченко. Науч.-практ. издание. К., Издательский дом «Ин-Юре», 2000.
6. Психология личности: учебное пособие / В.А.Аверин. СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 1999.
7. Социальная психология: учебник для вузов / Г.М.Андреева. М., Аспект Пресс, 2000.
8. Цивільний кодекс Української РСР; Цивільний процесуальний кодекс України (станом на 1 січня 1999 р.)/ ред. В.С.Ковальський. К., Юрінком Інтер, 1999.
9. Цивільний процесуальний кодекс України: (станом на 10 травня 2002 року): науково-практичний коментар / авт. В.І.Тертишніков. Х. , Консум, 2002.

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Тема 1. Загальні засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності . (2 години)

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Фізичні особи як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Визначення право- та дієздатності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Юридичні особи як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Національність юридичної особи. Об'єднання, що не мають статусу юридичної особи. Спільні підприємства. Держава та інші юридичні особи публічного права як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародні організації як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Види зовнішньоекономічної діяльності. Експорт та імпорт товарів, капіталу та робочої сили. Послуги. Науково-технічна, науково-виробнича, навчальна кооперація.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Місцеві органи управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування. Антимонопольне регулювання. Антидемпінгове регулювання. Захист від субсидованого імпорту. Принципи оподаткування зовнішньоекономічних операцій. Кредитування експорту. Фінансування експорту. Страхування експорту.

Тема 2. Особливості правового регулювання зовнішньоекономічних відносин. Вибір та застосування іноземного права. (2 години)

1. Поняття зовнішньоекономічного договору. Форма зовнішньоекономічного договору. Право, що застосовується до зовнішньоекономічних договорів. Вибір права за погодженням сторін договору (автономія волі сторін). Вибір права, що застосовується до зовнішньоекономічного договору за відсутності погодження сторін про вибір права. Право, що застосовується до трудового договору. Право, що

застосовується до засновницького договору юридичної особи з іноземною участю.

Сфера дії права, що застосовується до договору. Визначення права у недоговірних зобов'язаннях (односторонні дії, завдання шкоди, безпідставне збагачення).

2. Визначення права власності на майно. Виникнення та припинення речових прав на майно. Речові права на транспортні засоби та інше майно, що підлягає внесенню до державних реєстрів. Речові права на майно, що перебуває у дорозі.

3. Застереження про публічний порядок та зовнішньоекономічна діяльність. Заборона деяких видів експорту та імпорту. Технічні, санітарні, екологічні стандарти.

4. Форма і строк дії довіреності. Позовна давність у сфері зовнішньоекономічного регулювання.

Тема 3. Договір міжнародної купівлі-продажу. (2 години)

1. Загальна характеристика договору міжнародної купівлі-продажу.

Зміст договору купівлі-продажу. Істотні умови договору. Предмет договору. Кількість та якість товару. Сума договору. Терміни поставки. Розрахунки за договором.

Базові умови поставки. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів "Інкотермс" (редакція 2000р.).

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980р.

2. Зустрічні угоди в зовнішньоекономічній діяльності. Бартерні операції.

Посередництво у міжнародній торгівлі. Договір доручення. Договір комісії. Консигнація. Агентські угоди.

Тема 4. Окремі види договорів у зовнішньоекономічній діяльності. (4 години)

1. Договір лізингу. Поняття і особливості. Оперативний лізинг. Фінансовий лізинг. Форми лізингу.

2. Договори про промислове співробітництво. Поняття, види, особливості змісту.

3. Спеціальні імпорتنі процедури. Міжнародні торги та аналогічні процедури. Режим попередніх імпортних депозитів.

4. Ліцензійні договори у зовнішньоекономічній діяльності. Поняття та види. Особливості предмету ліцензійних договорів. Оподаткування. Роялті.

Тема 5. Організаційно-правове забезпечення укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів. (2 години)

1. Підготовка до укладення зовнішньоекономічної угоди. Оферта. Акцепт. Переговори. Державне замовлення. Тендери.

Документи по підготовці товару до відвантаження. Комерційні документи.

2. Банківські документи. Валютні ліцензії. Платіжне доручення. Банківська гарантія. Товарний акредитив. Інкасове доручення. Векселі. Чеки. Податкова декларація.

3. Страхові документи.

4. Транспортні документи. Транспортно-експедиційні документи.

5. Митне оформлення вантажів. Митна декларація. Митний тариф. Експортні та імпорتنі ліцензії. Вантажна декларація.

Тема 6. Спеціальні правові режими зовнішньоекономічної діяльності. (2 години)

1. Поняття та види спеціальних (вільних) економічних зон. Статус спеціальних економічних зон. Порядок створення спеціальних економічних зон. Митний режим у спеціальних економічних зонах. Оподаткування спеціальних економічних зон. Режим іноземного інвестування у спеціальних економічних зонах.

2. Офшорні зони. Поняття та особливості функціонування.

Тема 7. Захист прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. (4 години)

1. Заходи у відповідь на дискримінаційні та недружні дії у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Ембарго. Позбавлення режиму найбільшого сприяння. Запровадження спеціального мита. Запровадження індикативних цін. Обмеження реекспорту. Заходи проти недобросовісної конкуренції та зростаючого імпорту. Антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування.

2. Відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності. Види та форми відповідальності. Майнова відповідальність. Кримінальна

відповідальність. Матеріальне відшкодування збитків та моральної шкоди. Майнові санкції. Відповідальність України як держави.

3. Розгляд спорів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Розгляд зовнішньоекономічних спорів судами загальної юрисдикції та арбітражними судами.

4. Міжнародний комерційний арбітраж. Арбітражна угода як підстава компетенції арбітражних (третейських) судів. Дійсність арбітражних угод. Види арбітражних угод. Незалежність арбітражного застереження від решти умов контракту. Арбітражне провадження. Винесення арбітражного рішення.

Основні арбітражні інститути. Міжнародний комерційний арбітражний суд та Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України. Арбітраж *ad hoc*.

Міжнародне виконавче провадження. Підстави та порядок визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів та арбітражів. Виконання рішень судових та арбітражних органів України за кордоном.

Література

1. Арбітражний процесуальний кодекс України від 6.11.1991р.
2. Белов А. Ответственность предпринимателя в международной торговле // Право и экономика. М., 1999, N 9. С. 46-52.
3. Богуславский М.М. Международное частное право. М., 1997.
4. Герчикова И.Н. Международное коммерческое дело: Учебник для вузов. М., 1996.
5. Грачев Ю.Н. Внешнеторговые документы. М., 1997.
6. Декрет КМУ "Про квотування і ліцензування експорту товарів (робіт, послуг)" // Урядовий кур'єр. 26.01.1993р.
7. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. К., 1992.
8. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961р.
9. Загнітко О. Проблеми правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності // Право України. Київ, 1997. N 7. С. 94-97.
10. Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" від 13.10.1992р.
11. Закон України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" від 22.12.1998р.

12. Закон України "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту" від 22.12.1998р.
13. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991р.
14. Закон України "Про лізинг" // Відомості ВР України. 1998. №16.
15. Закон України "Про міжнародний комерційний арбітраж" від 14.02.1994р.
16. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.1991р.
17. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" // Банківська справа в Україні: законодавчі і нормативні акти. Т. 2. К., 1998.
18. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996р.
19. Зыкин И.С. Внешнеэкономические операции: Право и практика. М., 1994.
20. Кабатова Е.В. Лизинг: понятие, правовое регулирование, международная унификация. М., 1991.
21. Комаров А.С. Международная унификация правового регулирования внешнеэкономической деятельности // Законодательство. М., 1999, N 11. С. 28-33.
22. Комаров А.С. Правовые вопросы товарообменных сделок. М., 1994.
23. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980р.
24. Конвенція про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень 1958р.
25. Коссак В.М. Застосування Віденської конвенції про міжнародний договір купівлі-продажу в національному законодавстві України // Український часопис міжнародного права. 1994, №1.
26. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів, 1996.
27. Лазарева Т. Банковская гарантия во внешнеэкономической деятельности // Право и экономика. М., 1999, N 3. С. 62-66.
28. Международные правила толкования торговых терминов. Инкотермс, Одесса, 2000.
29. Минаков А.И. Арбитражные соглашения и практика рассмотрения внешнеэкономических споров. М., 1985.
30. О налогообложении бартерных (товарообменных) операций в области внешнеэкономической деятельности: Декрет Кабинета Министров Украины от 9 дек. 1992 г. // Ведомости Верхов. Совета Украины. Киев, 1993. Г. 52, N 5. С. 113-114.

31. Перечень товаров, экспорт которых осуществляется субъектами внешнеэкономической деятельности, специально уполномоченными на это Кабинетом Министров Украины : Прил. к Декрету Кабинета Министров Украины от 26 дек. 1992 г. // Ведомости Верховного Совета Украины. Киев, 1993. Г. 52, N 10. С. 259-260.
32. Петрова Г.В. Правовые условия оформления и исполнения договоров во внешнеэкономической деятельности // Дело & право. М., 1994, N 6. С. 19-31.
33. Розенберг М.Г. Контракт международной купли-продажи. Современная практика заключения. Разрешение споров. М., 1998.
34. Светланов А. Коллизионное регулирование в сфере внешнеэкономической деятельности // Закон. М., 1998. N 7. С. 18-23.
35. Уніфіковані правила по інкасо (редакція 1978р.) // Урядовий кур'єр. 5.11.1994р.
36. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів (редакція 1983р.) // Урядовий кур'єр. 5.11.1994р.
37. Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право. Курс вибраних лекцій. К., 1997.
38. Цивільний кодекс України. Проект від 25.08.1996р. // Українське право. 1999, № 1.
39. Цивільний кодекс Української РСР // Кодекси України. У 3 кн. / Відп. ред. В.Ф.Бойко. К., 1997.
40. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.07.1963р.
41. Шевченко Я.М. Власник і право власності. К., 1994.

ЗМІСТ

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ “ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО УКРАЇНИ”	1
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ”	9
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”	15
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “КОНТРАКТНЕ ПРАВО”	20
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО”	24
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “БАНКІВСЬКЕ ПРАВО”	28
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПОДАТКОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ”	36
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ДОГОВІРНІ СПОРИ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ: поняття, класифікація та способи вирішення”	40
МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”	43

Проект "Центр Комерційного права"

Адреса:

вул. Шовковична, 42-44, м. Київ, 01004,

тел.: (044) 490-65-75,

факс.: (044) 490-65-74

e-mail: clc@clc.com.ua

web-site: <http://www.commerciallaw.com.ua>

Проект "Центр комерційного права" здійснюється фірмою "Делойт Туш Томатсу" за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку